

ผลลัพธ์ของ ความรับผิดชอบ

โครงการ Art อาสาสร้างศิลปะสู่ห้อง

“หนังใหญ่วัดขนอน” เป็นศิลปวัฒนธรรมที่อยู่คู่กับชุมชนโพธาราม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มาช้านาน แม้จะเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมากเพียงใด แต่ข้อมูลจากการลงพื้นที่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่าชาวบ้านและเยาวชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่เห็นคุณค่าของหนังใหญ่มากนัก จึงเป็นที่มาของ โครงการ Art อาสาสร้างศิลปะสู่น้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนในพื้นที่เห็นคุณค่าและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ในพื้นที่ของตนเอง

1 ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล

2 พูดคุยกับโรงเรียนวัดขนอนพบเด็กนักเรียนส่วนใหญ่ไม่รู้ที่มาและขาดความรู้พื้นฐานด้านศิลปะ จึงคิดสอนศิลปะเพื่อให้น้องใช้ต่อยอดในการอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อไป

คุณค่าที่เกิดขึ้น

ต่อเยาวชน

- เห็นคุณค่าของหนังใหญ่
- รู้จักบริหารจัดการเวลา
- มีความรับผิดชอบมากขึ้น
- กล้าคิด กล้าแสดงออก
- นำรูปแบบกิจกรรมและกระบวนการฝึกอบรมจากพี่เลี้ยงโครงการมาปรับใช้กับวิชาชีพครูในอนาคต

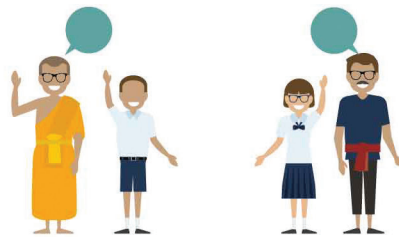
ต่อชุมชน

- เกิดความรักและเห็นคุณค่าของหนังใหญ่
- รักในวัฒนธรรม รักชุมชนของตนเอง
- เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างวัดและโรงเรียนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
- ต่อยอดเป็นกิจกรรมมรดกคุณุทธกน้อยในอนาคต

4

ประสานกับทางโรงเรียนและผู้รู้ จัดกิจกรรมเรียนรู้ประวัติหนังใหญ่ให้แก่้องๆ นักเรียน

เจ้าอาวาส

นายหนัง

3

ขอความรู้เรื่องหนังใหญ่จากเจ้าอาวาสวัดขนอน และขอความรู้เรื่องประวัติ วิธีการทำหนังใหญ่จากนายหนังแห่งวัดขนอน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบการเรียนรู้ศิลปะให้นักเรียน

การที่นักศึกษาทำกิจกรรมแบบนี้
เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน คือ เด็กมีความรู้
มีทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้น มีคุณธรรม
ความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันในกลุ่ม
และยังได้ความรู้ส่วนที่เกี่ยวกับหนังสือ
ประวัติศาสตร์ตอน รู้ที่มาที่ไป ส่วนครูก็ได้
แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ
ไว้เป็นแนวทาง เป็นสิ่งที่น่าจะปรับใช้ในการ
จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนต่อไป

แม้จะมาจากต่างถิ่นคือจังหวัดร้อยเอ็ด และยังไม่
รู้จักพื้นที่ดีพอ แต่เมื่ออาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง ชวนให้มาร่วมเรียนรู้กับโครงการพลัง
เด็กและเยาวชนเพื่อการเรียนรู้ภูมิสังคมภาคตะวันตก
โดยมีเพื่อนซึ่งเป็นเจ้าถิ่นชักชวนอีกแรง **หญิง-พัชกรณ
สวรรค์ล้ำ** จึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ด้วยเหตุผลคือ
อยู่มหาวิทยาลัยก็ทำกิจกรรมค่ายอยู่เป็นประจำ จึงคิดว่า
การทำโครงการในชุมชนน่าจะช่วยพัฒนาศักยภาพของ
เธอได้อีกทางหนึ่ง

หญิงบอกว่า ครั้งแรกก็ไปเข้าร่วมกิจกรรมนับ 1
สร้างสำนึก ปลูกพลเมือง พี่ๆ ในโครงการฯ ชวนค้นหา
สิ่งที่น่าสนใจในชุมชนเพื่อเป็นโจทย์ในการทำงาน
พอดีเพื่อนในทีมคนหนึ่งมีบ้านอยู่ใกล้วัดขนอน อำเภอ
โพธาราม จังหวัดราชบุรี จึงชวนกันลงพื้นที่สำรวจ

สภาพวัด แต่เนื่องจากไม่ใช่คนในพื้นที่ ก่อนลงพื้นที่เธอจึงค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ก่อนว่า วัดชนอนมีประวัติความเป็นมาอย่างไร และมีจุดเด่นในเรื่องใด

เหตุผลที่ทีมงานต้องสืบค้นข้อมูลวัดชนอนก่อน เป็นเพราะพี่ๆ ในโครงการย้ำว่า การพัฒนาโครงการต้องมีข้อมูลของชุมชน หญิงและเพื่อนจึงลงสำรวจพื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูลให้ได้มากที่สุด เพราะเมื่อกลับไปร่วมกิจกรรมนับ 2 ยั้วให้คิด ยุให้ทำ จะได้ตอบคำถามของพี่ได้ ประกอบกับรู้ตัวว่าการเรียนเอกศิลปะมีกิจกรรมค่อนข้างมาก เมื่อมีเวลาวาง จึงตัดสินใจลงพื้นที่ศึกษาชุมชนก่อน เมื่อเห็นสภาพพื้นที่วัดชนอนซึ่งมีกิจกรรมอนุรักษ์หนังใหญ่ รวมทั้งมีกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหนังใหญ่ ด้วยความที่เรียนเอกศิลปะอยู่แล้ว ทีมงานจึงเกิดความสนใจ แต่เมื่อสอบถามจากชาวบ้านที่อยู่อาศัยโดยรอบ ส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้เรื่องเกี่ยวกับหนังใหญ่ แม้ว่าจะมาทำบุญ และช่วยงานที่วัดเป็นประจำก็ตาม

ทีมงานลงพื้นที่เป็นครั้งที่ 2 เพราะรับใจพี่ในการพัฒนาโครงการมาว่า ต้องนำแผนที่ชุมชนไปนำเสนอในกิจกรรมนับ 2 โดยครั้งนี้ถือโอกาสเข้าไปพูดคุยสอบถามผู้อำนวยการ **เจษฎา ธีระตระกูล และ ครูธรรมบุญ แยมศิริ แห่งโรงเรียนวัดชนอน** ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ใกล้ๆ วัดชนอน

“วันนั้นหนูกับเพื่อนขอเข้าพบ ผอ. เข้าไปแนะนำตัวและบอกว่า พวกเราอยากเข้ามาจัดกิจกรรมให้กับน้องๆ แต่วันนี้ขอมาเรียนรู้ก่อนว่า เด็กในพื้นที่นี้รู้อะไรบ้าง และต้องการให้เราช่วยพัฒนาในจุดไหนบ้าง” หญิง เล่า

ผู้อำนวยการโรงเรียนเล่าว่า โรงเรียนได้จัดเวลาให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมเรียนรู้ในวัดชนอน เช่น กิจกรรมการตอกหนัง เล่นดนตรี เติบหนัง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวศิลปวัฒนธรรมของชุมชนอยู่แล้ว แต่สิ่งที่โรงเรียนขาดคือ ครูสอนศิลปะ เพราะไม่เคยมีครูที่จบเอกศิลปะโดยตรง นักเรียนจึงค่อนข้างจะขาดพื้นฐานความรู้ด้านศิลปะ จึงเป็นความบังเอิญอย่างยิ่งที่สิ่งที่โรงเรียนขาด ตรงกับทักษะที่ทีมงานมีอยู่ ทีมงานจึงได้ข้อสรุปว่า จะเข้ามาสอนพื้นฐานด้านศิลปะแก่น้องๆ ในโรงเรียน เพื่อที่วันน้องๆ จะได้นำไปต่อยอดในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่อไป

“เรามีเป้าหมายคือ ให้เด็กในชุมชนเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนของตนเอง ตอนนั้นคิดว่าจะสอนวิธีการวาดภาพพื้นฐาน เพื่อน้องจะเอาไปต่อยอดได้”

“ยอมรับว่า สิ่งที่จะทำต่อไปไม่ใช่เรื่องง่าย แต่การที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับพี่ๆ โครงการพลังเด็กและเยาวชนฯ แต่ละครึ่งเธอได้เห็นความพยายาม ความตั้งใจของเพื่อนกลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มน้องๆ ที่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาที่กลายเป็นแรงผลักดันให้เธออยากพิสูจน์ตนเอง”

ล้มลุกคลุกคลานตั้งแต่ต้น

แต่การทำโครงการไม่เป็นดั่งฝัน เมื่อถึงช่วงเวลาที่ต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมนับ 2 แต่เพื่อนในทีมเริ่มไม่มีเวลา งานที่คิดทำร่วมกันเริ่มส่อแววล้มเหลวตั้งแต่ยังไม่เริ่มต้น

“พอเริ่มนับ 2 เพื่อนเริ่มบอกว่าไม่มีเวลาว่าง เราก็คิดว่าคนเรามันไม่ได้มีงานทุกวัน มันต้องมีเวลาว่างสักวัน ถ้าเราทำงานตรงนี้ เราต้องรับผิดชอบให้ได้ ต้องเคลียร์งานส่วนตัวให้เสร็จเพื่อมาทำ” หญิง เล่าความในใจ

เมื่อสมาชิกในทีมออกอาการไม่อยากทำต่อ เพราะคิดว่า เป็นงานที่ยาก คงไม่สามารถแบ่งเวลาเรียน และการทำงานในวิชาเรียนในระดับปี 3 ที่มีมากมายทำกิจกรรมได้ จนกระทั่งถึงเวทีนับ 3 รู้สิทธิ รู้หน้าที่ คนต้นเรื่องทำดีเพื่อสังคม ซึ่งยังอยู่ในช่วงของการเขียนข้อเสนอโครงการ หญิงเริ่มไม่มั่นใจว่าจะได้ทำโครงการต่อหรือไม่ เพราะเงื่อนไขของโครงการที่ต้องมีทีมงานครบ 5 คน

“ตอนไปเวทีนับ 3 คิดว่าไม่ได้ทำต่อแน่ๆ เพราะทีมไม่ครบ แต่พี่เขาก็ให้ทำโครงการต่อจนหลังเวทีนับ 3 พี่ๆ ลงพื้นที่มาถามว่าเราทำงานไปถึงไหนแล้ว ตอนนั้นแม้จะมีชื่อครบ 5 คน แต่เหลือคนทำจริงอยู่แค่ 2 คน เลยต้องทำเองทุกอย่าง”

ในที่สุดเพื่อนร่วมทีม 4 คนหนีหาย เหลือเพียงหญิงอยู่คนเดียวที่ยังยืนยันจะทำโครงการต่อไป เพราะคิดว่าเป็นการเรียนรู้ที่สร้างประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตที่ตั้งใจจะเป็นแม่พิมพ์ต่อไปในอนาคต แม้จะถูกค่อนขอดจากเพื่อนๆ ว่า อย่าคิดว่ามันจะง่ายและอย่าโลกสวย ซึ่งเธอก็ยอมรับว่า สิ่งที่จะทำต่อไปไม่ใช่เรื่องง่าย แต่การได้เข้าร่วมกิจกรรมกับพี่ๆ โครงการพลังเด็กฯ แต่ละครั้งเธอได้เห็นความพยายาม

“คำถามที่ทำให้ได้คิดวิเคราะห์ถึงเส้นทางการเรียนรู้ของทีมงาน ชี้ให้เห็นที่มาของความรู้สึกชอบซึ่งและตระหนักในคุณค่าของหนังใหญ่ ที่เกิดขึ้นเพราะการพาตัว พาใจมาเรียนรู้ ทั้งจากการสืบค้นในอินเทอร์เน็ต ก่อนที่จะมาลงพื้นที่สัมผัสของจริง เมื่อได้ย้อนมองตนเอง จึงเห็นบทเรียนวิธีการเรียนรู้ของตน นำไปสู่การคิดต่อเพื่อใช้เป็นกระบวนการถ่ายทอดให้น้องๆ กลุ่มเป้าหมายได้เห็นถึงคุณค่าของหนังใหญ่เหมือนพวกเขา”

และความตั้งใจของเพื่อนกลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะน้องๆ ที่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาที่กลายเป็นแรงผลักดันให้เธออยากพิสูจน์ตนเอง

“หนูคิดตลอดว่าน้องมัธยมศึกษาเขายังทำได้ แล้วทำไมเราจะทำไม่ได้”

เมื่อไม่มีคนช่วยทำงาน หนิงเล่าปัญหาที่พบเจอให้ **บอส-พัลลภ ศิริมงคล** เพื่อนร่วมชั้นปี แต่ต่างวิชาเอกฟังพร้อมชวนบอสเข้าร่วมทีม

ขณะที่บอส บอกว่า หนิงมาบ่นให้ฟัง ตอนแรกก็คิดว่า ทำไมเพื่อนหายไปหมด สงสัยมันจะยากจริงๆ เห็นเขาทำอยู่คนเดียว สงสารเพื่อน เลยไปชวนเพื่อนสนิทมาอีก 2 คนมาช่วยทำ

ย้อนสู่จุดเริ่มต้น

หลังจากกิจกรรมนับ 3 เกิดการรวมตัวของทีมงานชุดใหม่ที่ต้องมีการหลอมรวมความคิด หนิงนำโครงการมาให้เพื่อนศึกษา และเล่าถึงกิจกรรมที่ทำว่าจะเอื้อประโยชน์ต่อทุกคนที่เรียนวิชาครู โดยบอสสารภาพว่าแอบหนักใจ เพราะตอนนั้นกิจกรรมหลักของโครงการคือการสอนศิลปะ ในขณะที่เขาเรียนวิชาเอกคอมพิวเตอร์ ไม่ถนัดเรื่องศิลปะเลย

ขณะที่พยายามเริ่มต้นการทำงานใหม่อีกครั้ง ทีมงานลงพื้นที่ขอความรู้เรื่องหนังใหญ่จาก **พระครูพิทักษ์ ศิลปาคม เจ้าอาวาสวัดขนอน** เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน

ในการออกแบบสื่อการเรียนรู้เรื่องศิลปะ พร้อมฝากตัวกับลุงฉลาด ทวารนุกุลพงษ์ นายหนังแห่งวัดขนอนเพื่อขอเรียนรู้ประวัติหนังใหญ่ วิธีการทำหนังใหญ่ตั้งแต่สมัยโบราณ ความรู้สึกซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของหนังใหญ่ที่เกิดขึ้นในใจของทีมงาน แต่เมื่อถามว่า น้องๆ ที่มาเรียนตอกหนัง เชิดหนัง เคยได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติของหนังใหญ่บ้างไหม จึงทราบอย่างไม่เคยมีการสอน ทีมงานเห็นว่า นี่คือช่องว่างของความรู้ที่น่าจะสอดแทรกเรื่องการสอนศิลปะของพวกเขาได้

“น้องๆ เป็นคนในชุมชน จึงอยากให้น้องเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของหนังใหญ่ เพื่อที่ต่อไปจะสามารถเป็นมัคคุเทศก์ให้กับนักท่องเที่ยวได้” หญิง อธิบายวิธีคิด

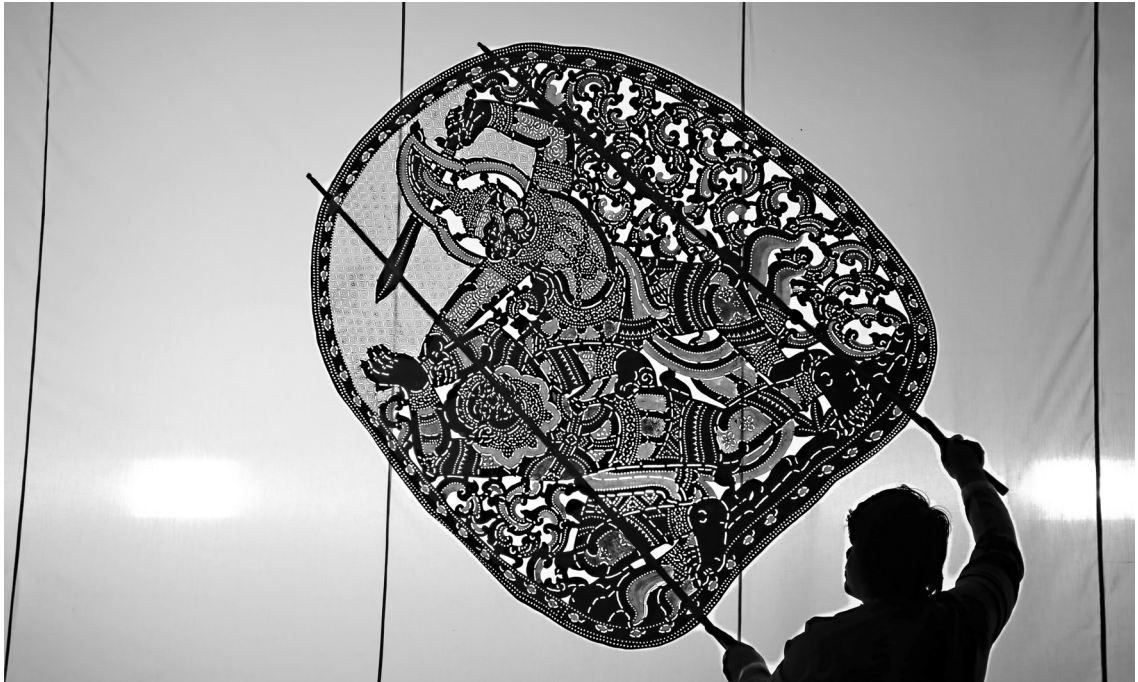
เช่นเดียวกับบอสที่เสริมว่า การที่เด็กได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของหนังใหญ่วัดขนอน เด็กจะได้เห็นคุณค่า แม้เด็กบางคนจะเชิดหนังใหญ่ได้ก็เชิดไปตามประสา ไม่ได้รู้ความสำคัญหรือความเป็นมาของหนังใหญ่ แต่ถ้าเขาได้รู้ความเป็นมาด้วยก็จะเกิดความรักและเห็นคุณค่าของหนังใหญ่ และคิดได้ว่าชุมชนของตนก็มีวัฒนธรรมดี ๆ ที่นารักษาไว้สืบทอดไป

ข้อมูลที่ได้รับรู้กับแผนงานที่ตั้งใจสอนศิลปะแก่น้องๆ ในโรงเรียนไม่สอดคล้องกัน อาการละล้าละลังของทีมงานจึงเกิดขึ้น จนกระทั่งพี่เลี้ยงโครงการพลังเด็กและเยาวชนฯ ลงพื้นที่มาช่วยถอดบทเรียนการทำงาน เพื่อช่วยกันหาทางออกในการดำเนินโครงการทำให้ทีมงานตื่นเต้น เตรียมตัวศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหนังใหญ่นานาใหญ่ เพราะคิดว่า พี่ๆ จะมาตรวจสอบความรู้ จึงกลัวว่าจะตอบคำถามไม่ได้ แต่คำถามในการถอดบทเรียนไม่ใช่คำถามเช็คความรู้ กลับเป็นคำถามที่ทำให้ทีมงานได้ทบทวนตนเอง ถึงการเรียนรู้และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

บอส อธิบายว่า พี่เขาพยายามชวนเราคิดว่า สิ่งที่เราได้เรียนรู้ แต่เราไม่รู้เลยว่าเราได้เรียนรู้คืออะไร เหมือนเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวเราแต่เราไม่ได้ตระหนัก ไม่ได้สนใจ พี่เขาพยายามดึงความรู้ตรงนั้นให้ชัดเจนขึ้น เช่น ก่อนทำกับหลังทำต่างกันอย่างไร ตอนแรกเราเป็นอย่างไร ไปลงพื้นที่มาแล้วเราเป็นอย่างไร โดยที่ไม่เกี่ยวกับข้อมูลเลย

คำถามที่ทำให้ได้คิดวิเคราะห์ถึงเส้นทางการเรียนรู้ของทีมงาน ชี้ให้เห็นที่มาของความรู้สึกซาบซึ้ง

และตระหนักในคุณค่าของหนังใหญ่ ที่เกิดขึ้นเพราะการพาตัว พาใจมาเรียนรู้ ทั้งจากการสืบค้นในอินเทอร์เน็ต ก่อนที่จะลงพื้นที่สัมผัสของจริง เมื่อได้ย้อนมองตนเอง จึงเห็นบทเรียนวิธีการเรียนรู้ของตน นำไปสู่การคิดต่อเพื่อใช้เป็นกระบวนการถ่ายทอดให้น้องๆ กลุ่มเป้าหมายได้เห็นถึงคุณค่าของหนังใหญ่เหมือนพวกเขา

“เพียงการจัดกิจกรรมวันเดียว ก็ทำให้ทีมงานได้เรียนรู้งานเชิงกระบวนการ ที่ต้องมีการพลิกแพลงปรับเปลี่ยน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างทั่วถึง เพราะทีมงานสังเกตเห็นว่า การตอบคำถามเชิงรางวัลในช่วงแรก จะมีเด็กเพียงไม่กี่คนที่ตอบคำถาม เมื่อถึงเวลาสรุปบทเรียนจึงเปลี่ยนมาใช้การแบ่งกลุ่ม เพื่อให้ น้องที่พูดไม่เก่ง ไม่กล้า ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นผ่านการเขียน”

กิจกรรมเรียนรู้ของพี่กับน้อง

เมื่อเห็นแนวทางใหม่ กิจกรรมที่วางแผนไว้ก็ต้องเปลี่ยน จากเดิมที่ตั้งใจสอน ศิลปะให้น้องๆ เปลี่ยนเป็นการพาน้องมาเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของหนังใหญ่จากผู้รู้ตัวจริง แต่ก่อนจะจัดกิจกรรมใดๆ ทีมงานได้สำรวจความสนใจของน้องก่อนว่าอยากเรียนรู้ในเรื่องที่เตรียมไว้หรือไม่ โดยทีมงานขออนุญาตครูประจำชั้นแต่ละห้องเข้าไปประชาสัมพันธ์กิจกรรมกับน้องๆ ซึ่งนักเรียนทั้งหมดต่างสนใจที่จะมาเรียนรู้ในกิจกรรมของโครงการ

เมื่อทราบจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่แน่นอนแล้ว ทีมงานได้ประสานงานกับโรงเรียนเพื่อขอเวลาในการจัดกิจกรรม และประสานกับผู้รู้ คือ เจ้าอาวาสวัดชนอน เพื่อนิมนต์มาบรรยายประวัติหนังใหญ่ให้หน่อยๆ ฟัง

กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติหนังใหญ่จึงถูกจัดขึ้นที่วัดชนอน โดยทีมงานจัดกิจกรรมสนทนาเพื่อสร้างความสนุกสนานแก่น้องๆ ก่อนจะมีการบรรยายโดยเจ้าอาวาสวัดชนอน หลังการบรรยายมีการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟังเพื่อชิงรางวัล เป็นบรรยากาศของความสนุกสนาน ก่อนที่จะปิดท้ายด้วยการสรุปบทเรียนการเรียนรู้ โดยแบ่งน้องออกเป็น

กลุ่มๆ ละ 4 คนให้ช่วยกันระดมความคิดว่า รู้จักอะไรในชุมชนบ้าง และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฟังเจ้าอาวาสบรรยาย โดยให้เขียนคำตอบไว้บนกระดาษปรู๊ฟ กลุ่มไหนตอบได้มากที่สุดจะได้รับรางวัล

เพียงการจัดกิจกรรมวันเดียว ก็ทำให้ทีมงานได้เรียนรู้งานเชิงกระบวนการ ที่ต้องมีการพลิกแพลงปรับเปลี่ยน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างทั่วถึง เพราะทีมงานสังเกตเห็นว่า การตอบคำถามชิงรางวัลในช่วงแรก จะมีเด็กเพียงไม่กี่คนที่ตอบคำถาม เมื่อถึงเวลาสรุปบทเรียนจึงเปลี่ยนมาใช้การแบ่งกลุ่มเพื่อให้น้องที่พูดไม่เก่ง ไม่กล้า ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นผ่านการเขียน

กิจกรรมดังกล่าว ได้เติมเต็มความรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของหนังใหญ่ให้น้องๆ นักเรียน อีกทั้งยังเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างวัดและโรงเรียนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพราะท่านเจ้าอาวาสได้เห็นศักยภาพของนักเรียน และใช้โอกาสนี้ชักชวนให้นักเรียนมาทำหน้าที่มัคคุเทศก์น้อยนำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมในวัดชนอน เพื่อเสริมศักยภาพความรู้และการพูดจาให้ดียิ่งขึ้น

การจัดกิจกรรมผ่านพ้นไปด้วยดี แต่สิ่งที่ยังค้างคาใจของหญิงคือ โรงเรียนยังต้องการให้มีการสอนศิลปะแก่น้องๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่หญิงตั้งใจไว้ตั้งแต่แรก จึงเป็นเรื่องที่หญิงต้องบริหารจัดการชีวิตตนเอง เพื่อทำภารกิจที่ตั้งใจให้สำเร็จให้ได้

“ทักษะกล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก คือสิ่งที่ได้เพิ่มขึ้น แต่ที่ดีที่สุดคือ เธอรู้วิธีการสอนใหม่ๆ เช่น ถ้าเราอยากให้เด็กเห็นคุณค่าเราต้องให้เด็กได้ลงมือทำจริงๆ ได้เห็นของจริง มากกว่าที่ไปค้นคว้าในอินเทอร์เน็ต”

ฝ่าฟันจนสุดทาง

เมื่อสายสัมพันธ์ถูกถักทอ หญิงอาสาเข้ามาช่วยงานของโรงเรียนเป็นระยะๆ เพราะเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตนเองที่ได้เรียนรู้เรื่องการจัดสรรเวลาในชีวิต ทำให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น เพราะไม่ต้องการให้การทำกิจกรรมในโครงการกระทบกับการเรียน ทำให้ต้องรีบทำงานส่งอาจารย์ก่อน เพื่อให้มีเวลาวางมาทำกิจกรรมในโครงการ

“การเข้ามาเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่น เป็นการปลูกจิตสำนึกให้รักท้องถิ่น เมื่อเยาวชนในท้องถิ่นมีสำนึก รักท้องถิ่น ต่อไปภายหน้าก็จะมีโอกาสเป็นกำลังสำคัญให้ชุมชน”

นอกจากความรับผิดชอบที่มีมากขึ้นแล้ว หญิงบอกอีกว่า ทักษะกล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก คือสิ่งที่ได้เพิ่มขึ้น แต่ที่ดีที่สุดคือ เธอรู้วิธีการสอนใหม่ๆ เช่น ถ้าเราอยากให้เด็กเห็นคุณค่าเราต้องให้เด็กได้ลงมือทำจริงๆ ได้เห็นของจริง มากกว่าไปค้นคว้าในอินเทอร์เน็ต

ส่วนบอส บอกว่า การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ในครั้งนี้ ทำให้เขาได้พัฒนาทักษะความเป็นครู ทั้งในเรื่องการกล้าแสดงออก ความเป็นผู้นำ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีของการทำงานต่อไป แต่สิ่งที่บอสประทับใจที่สุดคือ การตระหนักถึงความสำคัญของหนังสือ

“เมื่อก่อนไม่เคยเห็นความสำคัญของหนังสือเลย ทั้งๆ ที่บ้านผมอยู่ราชบุรี รู้แค่ว่ามันคือหนังสือ แต่ไม่ได้รู้สึกขนาดนี้ ตอนนี้อ้าวเพื่อนมาถามผมสามารถแล้วได้ อย่างมั่นใจ และอย่างภูมิใจ”

งานที่เต็มเต็มท้องถิ่น

พระครูพิทักษ์ศิลปาคม เจ้าอาวาสวัดชนอน กล่าวว่า การเข้ามาเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่น เป็นการปลูกจิตสำนึกให้รักท้องถิ่น เมื่อเยาวชนในท้องถิ่นมีสำนึก รักท้องถิ่น ต่อไปภายหน้าก็จะมีโอกาสเป็นกำลังสำคัญให้ชุมชน

“การที่นักศึกษาเข้ามาทำกิจกรรมตรงนี้ ทางวัดเราเองก็สนับสนุนเรื่องของสถานที่ วิทยากร แต่ระยะเวลาการทำงานมันสั้นไป ควรต้องมีเวลานานกว่านี้”

พระครูพิทักษ์ศิลปาคมเสนอว่า ในอนาคตนักศึกษาสามารถเข้ามาช่วยงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับทางวัดได้ในหลายๆ ช่องทาง เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูล การทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อให้คนข้างนอกรู้จักวัดชนอนมากขึ้น

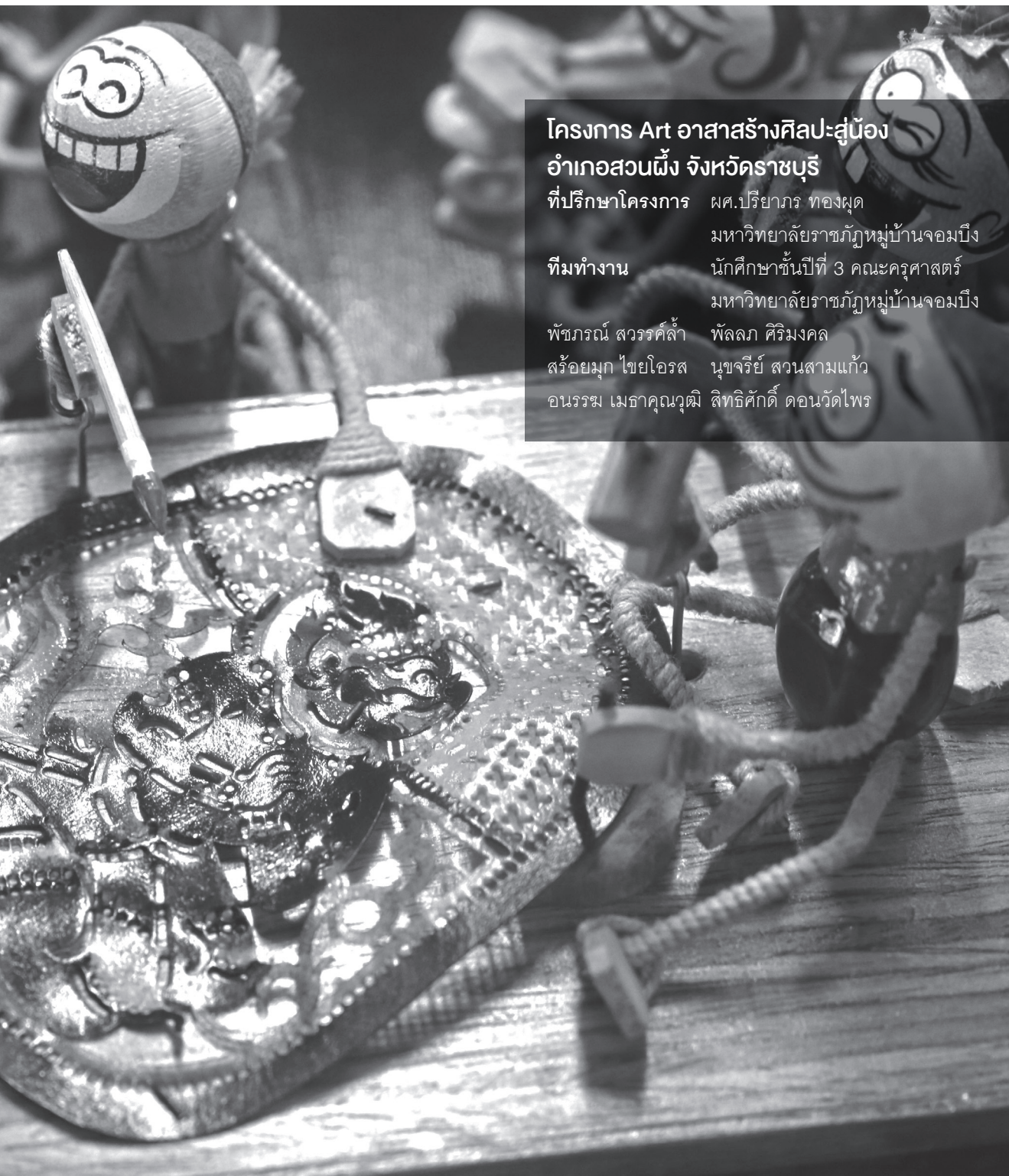
ครูธรรมบุญ แยมศิริ ครูโรงเรียนวัดชนอน เล่าว่า กิจกรรมในโครงการนี้ เป็นการเพิ่มความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับชุมชนให้แก่นักเรียน โดยมีกระบวนการกระตุ้นความสนใจของเด็ก ๆ ทั้งการเสริมแรงโดยใช้รางวัลและการแข่งขัน การแบ่งกลุ่มในการระดมความคิด และการนำเสนอ ทำให้นักเรียนมีความตื่นตัวในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวอย่างการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ครูสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนต่อไปได้

“การที่นักศึกษาเข้ามาทำกิจกรรมแบบนี้กับทางโรงเรียนถือเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน คือ เด็กมีความรู้ มีทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้นเวลาร่วมกิจกรรม มีคุณธรรม ความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน และเขาได้ความรู้ส่วนที่เกี่ยวกับหนังใหญ่ ประวัติวัดชนอน รู้ที่มาที่ไป ส่วนครูก็ได้แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ไว้เป็นแนวทาง เป็นสิ่งที่น่าสนใจจะปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เราอาจจะต่อยอดให้พี่ช่วยสอนน้องต่อไป”

น้องแบ่ง-ร่ำภา จันทรเชย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดชนอน สะท้อนว่า ได้เข้ามาเรียนรู้ในกิจกรรมของโครงการ ทำให้ได้รู้เรื่องราวประวัติความเป็นมาของหนังใหญ่ที่ไม่เคยรู้มาก่อน แม้มาก่อนหน้านี้จะเคยมาเรียนดนตรีกับพี่ ๆ ที่โรงละครของวัดชนอน แต่ก็ไม่เคยศึกษาเกี่ยวกับหนังใหญ่มาก่อน การได้เรียนรู้ในครั้งนี้จึงเป็นส่วนเสริมให้เข้าใจที่มาที่ไปของหนังใหญ่มากขึ้น

เพราะมีความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะเรียนรู้ และสืบสานวัฒนธรรมของท้องถิ่น ทำให้ทีมงานสามารถฝ่าฟันอุปสรรคบนพื้นฐานของความเป็นจริง ร่วมกันเรียนรู้ของดีประจำอำเภอโพธาราม จนกลายเป็นความรักซึ่งต่อศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งยังถักทอความสัมพันธ์กับโรงเรียนในพื้นที่ให้สานต่อความช่วยเหลือเกื้อกูลกันในโอกาสต่อไป กิจกรรมเล็กๆ ที่ทำยังสร้างผลกระทบให้น้องๆ ได้รับรู้เรื่องราวของท้องถิ่นตนเอง จุดประกายให้เห็นช่องทางพัฒนามัคคุเทศก์น้อยเพื่อนำเที่ยววัดชนอน ผลของการทำงาน แม้ไม่สำเร็จ 100 เปอร์เซ็นต์ตั้งใจหวัง แต่ก็เป็นการทำงานบนเส้นทางของความรับผิดชอบที่ควรค่าแก่ความภาคภูมิใจ

โครงการ Art อาสาสร้างศิลปะสู่น้อง

อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

ที่ปรึกษาโครงการ ผศ.ปรียาภร ทองผุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ทีมทำงาน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

พัชภรณ์ สวรรค์ล้ำ พัลลภ ศิริมงคล

สร้อยมุก ไชยไอรต นุชจริย์ สอนสามแก้ว

อนรรฆ เมธาคณวุฒิ ลิทธิศักดิ์ ดอนวัดไพร